

■ ALEXANDRU
BALACI

Responsabilitatea creației

Anul acesta poartă încărcătura unor evenimente excepționale din viața poporului român, de la aniversarea Centenarului Independenței la sărbătorirea celor treizeci de ani de Republică. El a fost marcat de o serie de importante hotărîri, ca și de o excepțională suită de cuvîntări ale secretarului general al partidului, tot atîtea luminoase puncte de reper pentru activitatea de edificare a noii societăți, prin crearea de valori materiale și spirituale. Se înscriu, pe această curbă evolutivă, și alte date cu răsunset profund în conștiința întregii colectivități românești, mobilizată, acum, și de Conferința națională a partidului, eveniment de însemnătate istorică, prin analiza lucidă a realizărilor și prin trasarea îndrăznețelor linii de forță ale viitorului.

Scriitorii, la rîndul lor, au participat, cu toată intensitatea sensibilității, la aceste evenimente. Și, animați de momentul culminant al Conferinței naționale a partidului, sînt hotărîți să-și închine toate gîndurile și faptele lor creatoare noilor orizonturi, spre cucerirea cărora marele forum al partidului cheamă întregul popor. Ei au avut, nu o dată, posibilitatea să asculte direct opinia aceloră către care se îndreaptă undele creației lor, în legătură cu importanța primordială pe care o are literatura, ca factor de influențare a conștiinței, de modelare a unui nou tip de om. S-a putut afirma, cu hotărîre, că toate genurile literare, poezia, proza, dramaturgia, critica și istoria literară, au fost germenii vii, stimulatori, factori activi de educare spirituală, de adîncire a trăsăturilor noi ale omului care a cucerit libertatea existențială și se pregătește pentru viitorul luminos al comunismului.

Scriitorii, indiferent de genul literar pe care îl ilustrează, indiferent de limba în care scriu, au primit, cu justificată mîndrie, judecata de valoare pe care, în numele partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a pronunțat-o ferm, la Conferința lor pe țară din acest an : „...Scriitorii din toate generațiile, fără deosebire de naționalitate — români, maghiari, germani, sirbi și de alte naționalități — au dat societății opere literare de valoare, în toate genurile creației și într-o mare diversitate de stiluri, care poartă amprenta spiritului nou ce animă societatea noastră, a preocupărilor și aspirațiilor poporului, a mărețelor sale succese în edificarea orînduirii socialiste pe pămîntul României“.

Dar, așa cum avea să afirme mai departe secretarul general al partidului, această satisfacție a operei create trebuie să fie stimulată de voința depășirii, de întrebarea crucială „ce fel de artă, ce fel de literatură oferim societății?”. Acestei întrebări, pe care o generează veșnica neliniște creatoare, scriitorii țării noastre caută să-i răspundă integral, prin transfigurarea în artă a contemporaneității, prin cristalizarea profunzimii structurilor sale istorice și sociale, după un lung travaliu de meditație asupra destinului omului, asupra evoluției sale pe arcu existențial, în efervescența prezentului, sub semnul încrederii în viitorul cel mai uman posibil. Nu poate să nu fie remarcată, de către orice cititor ori spectator atent, facultatea caracteristică a ultimelor lucrări literare, tipărite ori reprezentate, de a crea și de a pune în mișcare personaje veridice, evenimente și situații din a căror structurare armonică se conturează ferm finalitatea umanismului românesc: perfectibilitatea omului, ascensiunea neîntreruptă către desăvârșirea etică, cea mai înaltă culme către care aspiră omenirea, în mersul său progresiv, încă de la îndepărtatele sale origini. Orice operă de artă este și o operă a istoriei, înțeleasă drept o continuă activitate a omului, o revărsare asupra lumii a harului și a capacității de sensibilitate și de înțelegere a autorului ei. Literatura de valoare comunică totdeauna o meditație, iar reprezentanții ei contemporani proiectează asupra lumii luminile ideologiei, care oferă răspunsuri la cele mai complexe întrebări.

Scriitorii participă din plin la viața multiformă a țării, și nu numai prin opera de creație. Ei au contacte directe și frecvente cu aceia cărora arta lor li se adresează, în cenacluri, la șezători, în recitaluri, conferințe și simpozioane, în prelungite documentări, individuale ori colective, în centrele în care oamenii creează valorile materiale. Ei prelungesc contactul fertil cu făuritorii acestor bunuri esențiale, incluzând în colectivele revistelor sau editurilor, în consiliile teatrelor, reprezentanți luminați ai acestor categorii de activitate umană.

Prin documentele de partid, îndelung dezbătute, scriitorii au fost investiți cu responsabilitatea deplină asupra creației lor. Au fost eliminate verigi intermediare între operă și difuzarea ei în mijlocul celor mulți, însetați de cunoaștere, de adevăr și de frumusețe.

In complexul armonic de relații caracteristice orînduirii care își pune drept sarcină esențială dezvoltarea personalității umane, scriitorul, avînd simțul profund al realității, al justelor măsuri, conștiința responsabilității sale, a împlinirilor sociale, politice, etice și estetice, gîndește îndrăzneț, vibrînd integral sub semnul adeziunii sale plene la transformările revoluționare, la mutațiile condiției umane. Orizontul său de cunoaștere multilaterală și de sensibilitate specifică se deschide infinit în efervescența creatoare a întregii colectivități românești. Încrederea sa în viitor este a creatorului stăpîn desăvîrșit pe uneltele sale, determinat de eliberarea sa materială și spirituală, conștient de finalitatea umanistă a marii construcții a României contemporane, de necesitatea aportului fiecărei monade active la superioara civilizație colectivă. Aria creației valorilor spiritualității românești este pecetluită de o asemenea viziune și de o asemenea imensă strădanie a celor care au fost investiți de popor cu înalta misiune de a cristaliza, în eternitatea artei, opera comună a istoriei și a făuritorilor ei.